DAGBLAD VAN HET NOORDEN

31 oktober 2020 , pag. 22

Groninger Geschiedenis Quiz 2020

Dagblad van het Noorden en de Groninger Archieven leggen u voor het vijfde jaar op rij historische hersenkrakers voor uit de roemruchte Groningse geschiedenis, alle voorzien van een passende illustratie. Deze quiz is de afsluiting van de Maand van de Groninger Geschiedenis die vanwege corona online plaatsvond.

FRANK VON HEBEL

Het thema is erfgoed in de breedste zin van het woord: cultureel, immaterieel en industrieel. Van merkwaardige tradities tot gedenkwaardige monumenten.
De antwoorden van de quiz kunt u invullen in onderstaand diagram. Bij juiste invulling ontstaat op de gekleurde verticale balk de naam van een vooraanstaande figuur uit de luisterrijke historie van Groningen.

Veel puzzelplezier gewenst!

LET OP: in enkele gevallen bestaat het antwoord uit meer dan één woord. Die woorden dienen dan achter elkaar – dus zonder spatie – te worden ingevuld. De 'ij' wordt als één letter geschreven.
Stuur uw oplossing vóór 9 november naar: groningergeschiedenisquiz@dvhn.nl of per post naar *Dagblad van het Noorden*, Lübeckweg 2, 9723 HE Groningen onder vermelding van Groninger Geschiedenisquiz 2020. Vermeld behalve uw naam en adres uw telefoonnummer.
Wie in de prijzen valt, krijgt daarvan bericht. Onder de goede inzenders verloten we boekenbonnen van respectievelijk 1 x 50 en 2 x 25 euro.

MAAND VAN DE GRONINGER GESCHIEDENIS

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

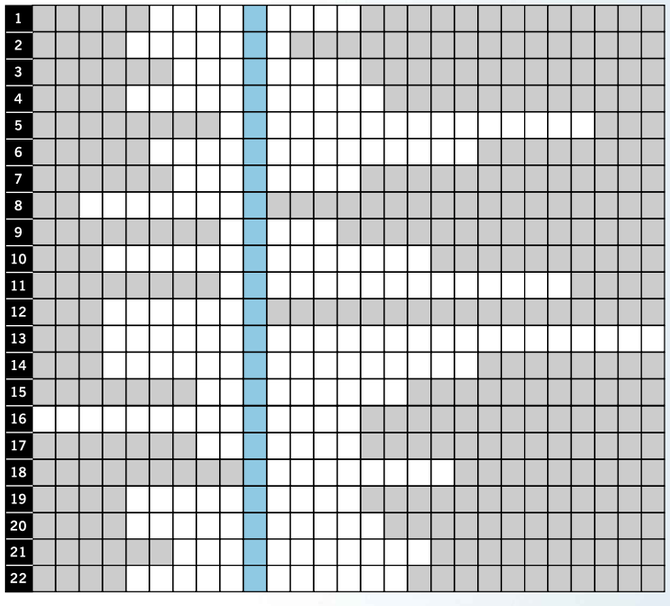

1 De eigenaar van een monumentaal 18de-eeuws huis aan de Ossenmarkt maakte zijn fortuin in Bengalen en had als bijnaam – jawel – De Bengaal. De familie liet een afbeelding van een eekhoorn in het familiewapen verwerken, maar dit had heel goed een ander dier kunnen zijn. De Bengaal kreeg ooit de exotische Clara als cadeau die hij vrolijk door zijn huis in Bengalen liet dartelen. Welk dier was dit?
BRON GRONINGER MUSEUM

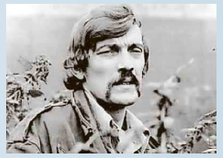

2 Ede Staal is wellicht de bekendste Groninger singer-songwriter. Hij had een minstens net zo'n beroemde voorganger die naar verluidt in hetzelfde dorp, zo'n 1200 jaar geleden, het levenslicht zag. Hoe heette deze zanger? FOTO KLAAS STAAL

3 In deze borg woonde een zekere Bauko, een vrolijk type dat in 1552 overleed. Zijn gedenksteen die in de poort was verwerkt, is in de loop der eeuwen spoorloos verdwenen. Hoe heet de borg?
BRON GRONINGER ARCHIEVEN

4 'Wel zien vraauw laif het, holdt heur veur ogen, zee schipper en dee heur ien lien,' (Wie zijn vrouw liefheeft houdt haar in de gaten, zei de schipper en maakte haar vast aan de jaaglijn (om het schip te trekken). In welk dorp staat het beeld waarbij deze spreuk hoort? FOTO ROB ZIJLSTRA

5 In 1951 krijgt dit zusterhuis van het Diaconessenhuis, een van de voorlopers van het Martini Ziekenhuis, bezoek van de olifanten van het Circus Jos Mullens. Aan welke singel staat dit zusterhuis? FOTO FOTOBEDRIJF PIET BOONSTRA, GRONINGER ARCHIEVEN

6 Groningen was eeuwenlang een vestingstad met maar liefst zeventien bastions. In Groningen ook wel dwingers genaamd. Hoe heette de dwinger die op deze plaats stond?
FOTO ROELOF VAN DALEN

7 De beroemde geschiedschrijver Plinius de Oudere, die in het jaar 47 met Romeinse soldaten meereisde naar Friesland, noteerde: „Daar woont een armzalig volk op hoge terpen of eigenhandig gebouwde stellages, zodat hun huizen uitsteken boven de hoogste waterstanden. Wanneer de golven het omliggende land overspoelen, lijken de bewoners op zeelieden, maar ze lijken op schipbreukelingen als het water is geweken..." De al even beroemde (in Nederland althans) professor Van Giffen kreeg grote bekendheid met zijn onderzoek naar deze woonheuvels die in Groningen wierden heten. Als een nederige biologiestudent maakte hij bij deze wierde zijn eerste opgraving mee. Welke wierde was dat? BRON GRONINGER MUSEUM

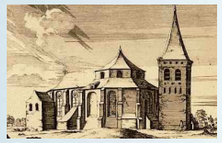

8 Op het Martinikerkhof stond tot 1628 de St. Walburgkerk. Het verval van de kerk begon in 1594 toen de stad belegerd werd door onze eigen Maurits van Oranje. De loden dakbedekking bleek ook reuze handig voor de productie van kogels.
Dit gebouw was rond 1100 voornamelijk gemaakt van...?
BRON GRONINGER ARCHIEVEN

9 Wat was de naam van de conservenfabriek en voorganger van aardappelverwerker Aviko-Rixona in Warffum die onbekommerd de oude schuur van de oprichter wilde laten slopen?
FOTOGRAAF ONBEKEND, GRONINGER ARCHIEVEN

10 De monniken van dit klooster waren bezige types. Ze vonden opnieuw het bakken van baksteen uit, legden enthousiast dijken aan en bezaten een vloot die op de Oostzee voer. Onlangs kwam tijdens rioleringswerkzaamheden een oud gangenstelsel aan het licht dat bij de oude ziekenzaal hoorde. Tot welke orde behoorden deze ijverige monniken? FOTO REYER BOXEM

11 Groningen is rijk aan orgels en kerkklokken. Eeuwenlang was dit voor veel mensen de enige tijdsaanduiding. De oudste klok, die in 1300 werd gegoten, hangt in de kerk van Stedum. Maar hoe wordt de klok in Eenrum genoemd die sinds 1752 driemaal daags luidkeels aankondigt (8.00, 12.00 en 18.00 uur) dat het etenstijd is? FOTO ROELOF STROETINGA

12 Ploegschilder Johan Dijkstra legde deze 'kathedraal' van het Hogeland op zijn eigen meesterlijke wijze vast. Een spinnenweb van eeuwenoude balken draagt het dak van deze immense schuur. Waar staat deze schuur?
SCHILDERIJ JOHAN DIJKSTRA © STICHTING JOHAN DIJKSTRA, FOTO WOUT VAN MULLEM

13 Stadse bleekneusjes haalden tot 1982 elk jaar een portie frisse lucht op in het fraaie Drenthe. Duizenden ouders wachtten ze bij terugkomst op. Hoe heette dit jaarlijkse fenomeen waarbij na afloop een – destijds – meer dan bekend lied door de straten schalde en waarvan het laatste couplet uit het oorspronkelijke lied luidde:
Hoevelen aan uit 't nauw der steden. Naar d'Open zonneschijn. Och, dat ook wij naar buiten reden. Eens in de trein. 't Gaat aan! 't Gaat aan! Door bos en heien, In volle vrijheid gaan, En uit de plaag van schrift en leien, Dat lacht ons aan!
FOTO FOTOBEDRIJF PIET BOONSTRA, GRONINGER ARCHIEVEN

14 'Dei nait wil diek'n mout wiek'n' staat op een van de monumenten op de dijk in Westernieland. Groningers zijn geduchte inpolderaars, waardoor dijk na dijk tot slaperdijk werd gedegradeerd. Maar dreigt er toch een overstroming dan worden de doorgangen met balken en zand en mest afgesloten. Hoe heten de onderkomens voor de opslag van de balken?
FOTO F.C.D. POPKEN, GRONINGER ARCHIEVEN

15 Deze villa werd vlak voor de Tweede Wereldoorlog bombestendig gemaakt. De houten luiken kregen een harnas van staal. De zolder bevatte een schietbaan en er bevonden zich ook waterreservoirs voor het blussen van branden. Vanzelfsprekend was er een schuilkelder, compleet met stalen deuren uit Berlijn. Hoe heet deze villa?
FOTO DUNCAN WUITING

16 Waar logeerde graaf Adolf, broer van Willem van Oranje, in de dagen voordat hij in mei 1568 tijdens de Slag bij Heiligerlee sneuvelde?
FOTOGRAAF ONBEKEND, GRONINGER ARCHIEVEN

17 In de jaren vijftig dreven vanuit Automatiek Sloots in Groningen ongekend heerlijke luchten door de straten. Een nieuwe lekkernij was geboren. Wat is de naam van dit gepaneerd stukje erfgoed?

18 Deze vervallen steenfabriek moet een paradijs voor vleermuizen worden. Ze beschikt over de enige ovale ringoven ten noorden van de grote rivieren. Hoe heet deze steenfabriek?
FOTO KEES VAN DE VEEN

19 Hoe heet deze strokartonfabriek in Oost-Groningen die nog steeds bestaat, maar haar functie allang heeft verloren? Regisseur Paul Verhoeven nam er in 2006 een deel van zijn film *Zwartboek* op.
FOTO B.J. POTTJEWIJD, GRONINGER ARCHIEVEN

20 Waar staat dit prachtige monument uit het industriële tijdperk dat ooit een navigatiebaken voor zeevaarders was? Hint: Marten Toonder senior zocht er nog naar meeuweneieren. FOTO EGGE KNOL

21 Wat is de oudste nog bestaande sluis in de provincie Groningen? FOTO PETER WASSING

22 Duizenden studenten gebruiken de Universiteitsbibliotheek als studieplek en als een vooruitgeschoven post van het tv-programma *First Dates*. Maar ooit stond op dezelfde plek een godshuis. Met welke naam?

FOTOGRAAF ONBEKEND, GRONINGER ARCHIEVEN